Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.32.2025
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie nr 38-938 Pana Senatora Stanisława Pawlaka, w sprawie systemu pieczy zastępczej w Polsce, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ma świadomość problemów wynikających z wciąż niewystarczającej liczby rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, a innych kwestii związanych z funkcjonowaniem systemu pieczy zastępczej w Polsce.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej rozpoczęły się właśnie prekonsultacje nowelizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej. Jest to jedna z najważniejszych i najpotrzebniejszych reform, dlatego do współpracy zaproszono przedstawicieli środowiska związanego z tym systemem. Wśród przygotowywanych rozwiązań, które mają poprawić sytuację rodzin zastępczych wymienić należy:

- zmianę zasad wynagradzania rodzin zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, w tym zwiększenie stabilności zawieranych umów;
- podwyżki wynagrodzeń;
- coroczną waloryzację świadczeń i wynagrodzeń;
- zmniejszenie dysproporcji między świadczeniami na dzieci w rodzinach spokrewnionych i niezawodowych;
- szkolenia dla rodzin zastępczych ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego;
- deinstytucjonalizację pieczy zastępczej;
- Kartę Dużej Rodziny dla każdej rodziny zastępczej;
- ułatwienie dostępu do świadczeń zdrowotnych.

Wskazane zmiany ułatwią rodzinom codzienne funkcjonowanie i dadzą dzieciom poczucie pełnego bezpieczeństwa.

Rodzinna piecza zastępcza uznawana jest za najwłaściwszą formę pieczy nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej, gwarantującą objętym nią dzieciom możliwość funkcjonowania w środowisku w naturalny sposób zwiększającemu ich szanse na prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny.

Pomimo podejmowanych w minionych latach działań i programów wsparcia, liczba rodzin zastępczych nie zwiększyła się w sposób zaspokajający realne potrzeby dzieci wymagających umieszczenia w pieczy. Aby zapewnić stabilność systemu i dalszy rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, niezbędne jest zwiększenie wsparcia finansowego dla powiatów w 2025 r.

W odpowiedzi na pilną potrzebę zwiększenia dostępności miejsc w pozainstytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz wsparcia samorządów w realizacji unijnych założeń dotyczących deinstytucjonalizacji systemu pieczy zastępczej, w resorcie rodziny przygotowano kolejną edycję rządowego programu wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2025 r. Celem programu jest wsparcie

powiatu w realizacji zadań własnych z zakresu systemu pieczy zastępczej, w szczególności dotyczących organizacji i prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Wsparcie zostanie udzielone ze środków Funduszu Pracy w formie dofinansowania:

- wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń zawodowej rodziny zastępczej, przysługujących w 2025 r., począwszy od 1 stycznia 2025 r., za każdy miesiąc, w którym zawodowa rodzina zastępcza pełniła funkcję przez minimum 15 dni kalendarzowych;
- wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń prowadzącego rodzinny dom dziecka, przysługujących w 2025r., począwszy od 1 stycznia 2025 r., za każdy miesiąc, w którym prowadzący rodzinny dom dziecka pełni funkcję przez minimum 15 dni kalendarzowych;
- wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodziny zastępczej specjalistycznej przysługujących w 2025 r., począwszy od 1 stycznia 2025 r., za każdy miesiąc, w którym zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzina zastępcza specjalistyczna pełniła funkcję przez minimum 15 dni kalendarzowych.

Przygotowane w Ministerstwie zmiany legislacyjne, podlegające obecnie prekonsultacjom, mają na celu wzmocnienie pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej - przez poprawę warunków funkcjonowania rodzin zastępczych - jak i instytucjonalnej, poprzez wprowadzenie nowych form pracy z wychowankami, w szczególności osobami usamodzielnianymi, tak by zachęcać ich do usamodzielnienia się. Istotnym elementem planowanych zmian ma być wzmocnienie pracy z rodziną na poziomie gminy tak, aby skutecznie przeciwdziałać wzrastającym napływom do pieczy dzieci z rodzin biologicznych.

Należy podkreślić, że kluczowym dla rozładowania obecnego kryzysu w pieczy zastępczej podmiotem są samorządy – gminne (praca z rodziną, profilaktyka) i powiatowe (zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej). Oprócz zmian przepisów planowane są prace projektowe z poziomu centralnego, mające poprawić współpracę i koordynację działań na poszczególnych szczeblach samorządu oraz pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, a sądami, by podczas podejmowania decyzji dotyczących losów dziecka uwzględniano wszystkie dostępne informacje, narzędzia i możliwości działania, bazując na całościowej ocenie sytuacji rodziny i dziecka, w pełnym wymiarze środowiskowym.

Szczegółowe propozycje zmian nowelizacyjnych zostaną przedstawione na dalszym etapie prac oraz poddane szerokim konsultacjom.

W ocenie Kierownictwa Resortu konieczna jest głęboka ewaluacja całego systemu pieczy zastępczej i rozważenie – w partnerstwie z samorządami i partnerami społecznymi – zmian, mających na celu dalszą poprawę jego efektywności.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Małgorzata Baranowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/